

מבוא

במשך עשרות שנים נחשב חיל השריון לחיל אפור ומרובע. בדיחות מרושעות רבות קשרו בין הצבע השחור של כומתת השריון ובין שגרת החיים של לוחמיו. מלחמת ששת הימים ומלחמת יום הכיפורים שינו את הראייה הזאת.

השריון הפך במידה רבה למוביל בשדה הקרב היבשתי, ולכוח המכריע קרבות ומלחמות. מלחמת לבנון הייתה המלחמה האחרונה שבה פעלו עוצבות גדולות של שריון. בשנים שאחריה המלחמה - שבהן לחם צה"ל באינתיפאדות, במלחמת לבנון השנייה ובמבצעים ברצועת עזה - לא היה צורך בשימוש מסיבי של כוחות משוריינים. במערכת הלחימה של צה"ל עבר הדגש אט אט משימוש נפרד בכוחות משוריינים או בכוחות חי"ר לשימוש של צוותי קרב משולבים המורכבים ומפורקים מודולרית לפי צורכי שדה הקרב המודרני.

במבצע "צוק איתן" הופעלו צווי קרב משוריינים - יחידות משולבות ברמה החטיבתית שעיקרן גדודי שריון. במבצע לחמה לראשונה מאז מלחמת לבנון השנייה גם חטיבת ההכשרות של השריון ככוח מאוגד. החטיבה, שבימים כתיקונם אינה מתפקדת ככוח לוחם אלא כחטיבת הכשרות שבה עובר לוחם השריון את כל המסלול הארוך של טירונות, לימוד מקצועות השריון, אימון הצוות, המחלקה והפלוגה ואימוני מפקדי הטנקים ואחריהם אימוני קציני השריון - נהפכה בהתרעה קצרה מאוד לכוח לוחם. כוח שרוב לוחמיו הם מן הטובים שבלוחמי החיל. החטיבה, שהופעלה ככוח לוחם כמעט בן לילה, לחמה במקצועיות, והשיגה את כל מטרות הלחימה - הן אלה שניתנו לה והן אלה שניתנו לכוחות המשנה שסופחו לצוות הקרב החטיבתי. למעט האירוע רב הנפגעים שהתרחש בפיצוץ מרפאת אונר"א ב-30 ביולי 2014, שבו נהרגו כמה מלוחמי יחידת מגלן שסופחה לצוות הקרב, סיימה החטיבה את הלחימה ללא טנק אחד שהושמד וכמעט ללא נפגעים.

לחימתה של חטיבה 460 בעשרות ימי הלחימה של מבצע "צוק איתן" הוכיחה עד כמה הדימוי של חיל השריון כחיל אפור של שחורי הכומתות שונה מן המצב במציאות. מבצע "צוק איתן" לא היה דומה למלחמות העבר. האויב כמעט שלא נראה בשטח, למעט רגעים קצרים שבהם הגיח וניסה לפגוע, ואז שב ונעלם אל המסתור שבבטן האדמה. יתרון ההפתעה היה שמור לו, ולכן נוספה העובדה

שלמלחמה הזאת הוא התכונן במשך כמה שנים בשטח מבוצר מן הצפופים בעולם. מול כל אלה התמודדה החטיבה ובהצלחה מלאה.

לחימת השריון בכלל, וזו של חטיבה 460 בפרט, התאפיינה בצירוף של כמה מרכיבים בלתי ניתנים להפרדה: מסירות, רעות, מקצועיות וטכנולוגיה. הצוותים שלחמו ביחידות שוקמו כמעט יש מאין מול אויב חמקמק ובלתי נראה מעל הקרקע ומתחתיה. הם מילאו תפקידים כמעט ללא התרעה, עם מעט מאוד אימונים מקדימים, אבל הם עשו זאת עם הרבה אמונה בצדקת הדרך, במקצועיות, ומעל לכול ברעות גדולה.

נפלה בחלקי הזכות הגדולה לשמוע את סיפוריהם של לוחמי החטיבה: החל באלה העומדים בראש שדרת הפיקוד וכלה בלוחמים ובאנשי הצוות. לצערי, לא עלה בידי לשמוע את כל הסיפורים של כל הלוחמים. מאלה ששימשו "שליחי ציבור" עלו הפרטים שהרכיבו את התמונה הכוללת. סיפורים של לחימה מסוג חדש ובטכנולוגיות חדשות אך בד בבד לחימה לפי אותם ערכים שהנחו את כל מלחמות ישראל: הדבקות במטרה, המקצועיות, אומץ הלב ומעל לכול - הרעות ואחוות הלוחמים.

תודתי לכל אלה שהיו לי לעזר במחקר, בעיון ובמלאכת הכתיבה: בראשם מפקדי החטיבה בעבר, ובהווה אל"ם אמיר אבשטיין ואל"ם גיא חסון, שהקדישו לי שעות רבות מזמנם היקר לשיחות בארץ ומעבר לים; סרן עומר קסלר, קצינת החינוך הבלתי נלאית של החטיבה שהייתה לי לעזר רב באיסוף החומר ובאיתור המפקדים והלוחמים. תודות לכל הלוחמים ומפקדיהם שהקדישו לי מזמנם היקר ופתחו בפני את סגור לבם. אחרונים חביבים, תודות לארבעת ילדיי: נדב, אופיר, הראל ואילון אשר ללא סבלנותם ועידודם לא היה בא הספר הזה לעולם.

הספר מוקדש באהבה, בהערכה ובענווה גדולה ללוחמי חטיבת בני אור ולחבריהם מכל יתר המסגרות שלחמו תחת פיקוד צוות הקרב החטיבתי ב"צוק איתן". הוא מוקדש לנופלים ולבני משפחותיהם ולכל חיילי חטיבת ההכשרות של השריון - חטיבת בני אור.

קובי סגל
כרמי יוסף, תשע"ט